

**UNIVERSITATEA “BABEȘ – BOLYAI” DIN CLUJ – NAPOCA
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
ȘCOALA DOCTORALĂ DE TEOLOGIE “ISIDOR TODORAN”**

**REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT
CREAȚIA MUZICALĂ RELIGIOASĂ
A COMPOZITORULUI ION VIDU**

COORDONATOR

PR.PROF.UNIV.DR. VASILE STANCIU

REFERENT

DIAC. ION – ALEXANDRU ARDEREANU

CLUJ – NAPOCA

2012

CUPRINS

Introducere. <i>Situația muzicii bisericești ortodoxe din Banat înainte de Ion Vidu</i>	0 004
I. Viața și activitatea compozitorului Ion Vidu	011
I.1. Viața compozitorului	011
I.2. Activitatea componistică și dirijorală.....	021
I.3. Activitatea didactică	031
I.4. Ecouri post – mortem ale personalității lui Ion Vidu. Lucrarea <i>Sufletul și opera lui Ion Vidu</i> susținută de Ioan Ștefan Paulian la comemorarea unui an de la moartea compozitorului.....	035
II. Creația muzicală religioasă a compozitorului Ion Vidu. Prezentare generală.	050
III. Lucrări reprezentative ale creației muzicale religioase a compozitorului Ion Vidu	065
III.1. Lucrarea <i>Cântări Vechi Funerale</i>	065
III.2. <i>Liturghia pentru cor mixt</i>	085
III.3. <i>Liturghia pentru cor bărbătesc</i>	130
III.4. Priceasna „ <i>Mântuire</i> ”	166
III.5. Troparul Paștilor (<i>Hristos a înviat!</i> , pe 7 voci).....	170
IV. Alte lucrări ce aparțin creației religioase a compozitorului Ion Vidu	174
IV.1. Lucrări aparținând creației liturgice	174
IV.1.1. <i>Liturghia Sfântului Ioan Chrisostom. Terțet pentru școlari</i>	174

IV.1.2. <i>La Liturghia Sfântului Vasile</i>	178
IV.1.3. Troparul Crăciunului	181
IV.1.4. <i>Mântuiește Doamne</i> (Troparul Crucii)	184
IV.2. Picesne și Cântece religioase	188
IV.2.1. <i>Rugăciune</i>	188
IV.2.2. <i>Doamne, ajută-ne</i>	190
IV.3. Colinde cu pronunțat caracter teologic	192
IV.3.1. <i>O, ce veste minunată</i>	192
IV.3.2. <i>Sara Mare</i>	193
IV.4. Colinde profane sau cu pregnante influențe profane	195
IV.4.1. <i>Colinda Mamei</i>	195
IV.4.2. <i>Colinda fetei</i>	197
CONCLUZII. Repere stilistice ale creației muzicale religioase a compozitorului Ion Vidu	199
C.1. Elemente de limbaj muzical specifice creației corale religioase.....	199
C.2. O încercare de portretizare stilistică a compozitorului Ion Vidu realizată din perspectiva creației sale corale religioase. Importanța compozitorului pentru muzica bisericească românească din contemporaneitate.....	204
Bibliografie	216
Indexul Exemplelor Muzicale	233
Anexe (<i>Partiturile muzicale analizate</i>)	238

CUVINTE CHEIE

- *CREAȚIA MUZICALĂ ROMÂNEASCĂ*
- *MUZICĂ CORALĂ RELIGIOASĂ*
- *MUZICA CORALĂ ROMÂNEASCĂ*
- *ION VIDU*
- *COMPOZITORI BĂNĂȚENI*

REZUMATUL LUCRĂRII

Muzica Bisericească, prin excelență zonă de frontieră a Teologiei Liturgice cu Muzicologia, își propune – prin însăși natura ei – să medieze cele două domenii, să creeze punți de legătură între ele în ceea ce privește arta sunetelor și în ultimă instanță să îmbogățească fiecare domeniu în parte prin împrumuturi respectiv preluări de concepte din domeniul complementar.

La o primă privire asupra lucrării de față cititorul se poate confrunta cu întrebarea: De ce este nevoie în domeniul Teologiei Liturgice de lucrări cu pronunțat caracter muzicologic? Răspunsul este simplu: segmentul Teologiei Liturgice ocupat de Muzica Bisericească reprezintă unul din pilonii cultului creștin, mai mult decât atât, unul din pilonii activității misionare a Bisericii. Acesta este reflectat în însăși valența misionară a muzicii ca element cu care atât neofitul cât și credinciosul cu experiență – aflat pe o treaptă mai înaltă sau mai puțin înaltă a scării desăvârșirii creștine – intră în contact în mod pregnant; această muzică, cea bisericească, deși prelucrează prin excelență sacrul din punct de vedere literar, rămâne tributară – ca mod de funcționare – regulilor anatomice respectiv fiziologice ale muzicologiei.

Lucrarea de față își propune în primul rând umplerea unui gol bibliografic datorat condițiilor social – politice existente în țara noastră în marea parte a celor 81 de ani scurși de la moartea compozitorului Ion Vidu. Acest gol este reprezentat de segmentul religios al compozițiilor sale, dimensiune componistică văduvită prin omisiune de bibliografia de specialitate (deopotrivă teologică cât și muzicologică) datorită cenzurii aplicate de regimul comunist ateu. Însă, dacă s-ar opri doar la atât, prezenta lucrare ar rămâne o simplă monografie ce aparține disciplinei muzicologice Istoria Muzicii; pentru a evita acest lucru precum și pentru a evidenția interdisciplinaritatea lucrării, prin contribuția ei adusă deopotrivă domeniului Teologiei Liturgice cât și domeniului Muzicologiei, a fost nevoie de mai mult decât o astfel de simplă abordare, a fost nevoie de un demers ce să confere atât valoare muzicologică mai mult decât monografică cât și valoare teologică acestei lucrări. Rezolvarea acestei probleme considerăm că am găsit-o îndreptându-ne pașii spre *Stilistica Muzicală* – domeniu de înaltă maturitate a muzicologiei ce nu doar creează un profil stilistic complet al unui compozitor / gen /

curent muzical / opere muzicale ci – prin drumul parcurs până la acest profil stilistic – obține informații iar apoi, pe baza lor, creează tipare ce pot fi de referință nu doar în abordarea interpretativă a unui compozitor / gen / curent muzical / opere muzicale ci și pentru un întreg gen muzical (cum este și cel al creației corale ortodoxe românești).

Aceste aspecte mai sus prezentate ilustrează și argumentează demersul științific al acestei lucrări, metoda de lucru folosită precum și transdisciplinaritatea (relevantă atât pentru Muzicologie cât și pentru Teologie) ce poate fi rezumată la o simplă *frază* – *crez profesional* al nostru: prin realizarea profilului stilistic al creației religioase a unui compozitor se realizează nu doar o lucrare validă din punct de vedere muzicologic (ea fiind validată prin însăși drumul parcurs în vederea stabilirii acestui profil), ci și o lucrare validă din punct de vedere teologic, ce aparține Teologiei Liturgice (mai exact unei subspecialități a acesteia: Muzica Bisericească). Acest lucru este posibil și datorită faptului că un profil stilistic propune nu doar o concepție estetică muzicală a unei personalități în domeniu ci și posibilitatea extinderii acestuia ca abordare interpretativă ce se aplică întregii creații corale religioase ortodoxe românești (fiind practic o viziune estetică de abordare a acesteia).

Din dorința de a întări cele menționate, se cere de precizat faptul că – în viziunea noastră – transdisciplinaritatea unui studiu muzicologic ce aparține Muzicii Bisericești constă în ineditul reglementării unor realități liturgice cu ajutorul concluziilor obținute strict pe baza unei cercetări muzicologice. Acest aspect creează o imagine de ansamblu asupra disciplinei Muzică Bisericească și totodată o definiție a acesteia ce, prin analogie cu biologia unei ființe vii, poate aduce în discuție atât „*anatomia*” muzicii bisericești (ca și conglomerat format din analiza literară, ca element teologic și din analiza muzicală, ca element muzicologic) cât și „*fiziologia*” acesteia (reprezentată tot de un conglomerat format din aspectul filosofico – dogmatic al Teologiei Liturgice, ca element teologic, respectiv aspectul estetic-stilistic, ca element muzicologic).

Având în vedere aspectele enunțate mai sus, lucrarea de față a fost construită în capitole care să corespundă metodologiei pentru care am optat în realizarea dezideratelor propuse.

Așadar, optând pentru o descriere a lucrării mai degrabă pe etape de cercetare decât pe capitole, o putem rezuma astfel:

1. Etapa delimitării principalelor elemente biografice. Această etapă, de factură monografică, reprezintă punctul de plecare pentru stabilirea concepției stilistico – estetice a

subiectului și se caracterizează printr-o apartenență la genul biografiilor mai generale din punct de vedere al cantității informaționale, deoarece selectează strict informațiile relevante pentru stabilirea dimensiunii estetico – stilistice ale compozițiilor religioase ale lui Ion Vidu. În această etapă pot fi incluse Introducerea și primele două capitole ale lucrării, fiecare, prin specificul său, încercând o punere în temă a potențialului cititor cu privire la aspectele generale ce trebuie cunoscute atunci când te apleci asupra creației muzicale religioase a compozitorului Ion Vidu.

Introducerea prezintă o succintă istorie a vieții muzicale bisericești ortodoxe din Banat ce tratează ambele dimensiuni ale acesteia: muzica bisericească ortodoxă de strană din Banat respectiv muzica corală ortodoxă din Banat.

Capitolul I, intitulat **Viața și activitatea compozitorului Ion Vidu**, prezintă elementele biobibliografice relevante pentru procesul de cercetare efectuat, concentrându-se asupra două dimensiuni profesionale ale compozitorului: activitatea muzicală și activitatea pedagogică.

Capitolul al II – lea, intitulat **Creația muzicală religioasă a compozitorului Ion Vidu. Prezentare generală**, realizează o introducere în subiectul principal al lucrării de față, arătând lista completă a lucrărilor religioase ale lui Vidu, listă ce a fost consemnată de principalul biograf al compozitorului, muzicologul român Viorel Cosma, precum și instituțiile sau colecțiile private din Banat unde copii ale manuscriselor sau ale edițiilor tipărite ale acestora mai pot fi găsite astăzi. În legătură cu acest aspect trebuie precizat că în demersul nostru am selectat treisprezece instituții și colecții private din Banat datorită importanței acestora precum și datorită șanselor extrem de reduse de a găsi documente relevante și în alte locuri decât acestea (lista instituțiilor cuprinde toate instituțiile de cultură din Banat relevante pentru subiectul nostru precum și colecțiile private ale celor mai importante personalități contemporane ale muzicii bisericești bănățene).

2. Etapa de analiză muzicală, ca element de descifrare a „*anatomiei*” unui gen muzical abordat de compozitor respectiv ca element de descifrare a „*anatomiei*” unui întreg mare capitol de creație al unui compozitor. Constituind practic suportul informațional principal al cercetării etapelor următoare acesteia, etapa de față necesită o aplecare minuțioasă și largă asupra subiectului. Se cere de precizat faptul că acest moment al cercetării nu necesită elaborarea unor concluzii, mulțumindu-se cu stricta constatare a unor realități muzicologice deoarece *a concluziona* înseamnă a percepe „*modul de funcționare*” sau „*fiziologia*” unui gen sau capitol de creație muzicală, etapă imediat următoare celei de față.

Acestei etape îi corespund în lucrarea de față **capitolul al III – lea (Lucrări reprezentative ale creației muzicale religioase a compozitorului Ion Vidu) și capitolul al IV – lea (Alte lucrări ce aparțin creației religioase a compozitorului Ion Vidu)**. Întinse pe cea mai parte a lucrării, aceste două capitole analizează din punct de vedere muzical toate numerele reprezentative pentru creația religioasă a compozitorului Ion Vidu precum și eşantioane din toate genurile muzicale abordate de compozitor: privesnele, cântecele religioase, colindele religioase respectiv colindele profane. Fiecare analiză de lucrare sau număr constituent al unei lucrări de mai mare anvergură este construită conform cu următoarele etape:

- a) Scurtă prezentare generală a compoziției
- b) Identificarea sursei de inspirație melodică utilizate de autor precum și felul acesteia (originală, dacă melodia este o compoziție proprie sau prelucrarea, dacă Vidu se inspiră sau folosește propriu-zis un material melodic ce aparține muzicii bisericești ortodoxe din Banat)
- c) Analiza formei muzicale
- d) Analiza melodică
- e) Analiza armonică
- f) Analiza ritmică
- g) Analiza dimensiunii expresive (aceasta vizează indicatorii de expresivitate folosiți de către compozitor spre o optimă interpretare a lucrării / numărului).

3. *Etapa de descifrare a elementelor de limbaj muzical ca repere stilistice ale unui gen sau capitol de creație muzicală ce pot fi privite prin analogia studiului „fiziologic” al unui gen muzical respectiv capitol de creație.* Deși această etapă permite elaborarea unor concluzii de natură stilistică ce vizează generalizări, descifrări de tipare muzicologice precum și direcțiile de abordare interpretativă ale unui gen sau capitol de creație muzicală, ea nu constituie punctul final ci penultima etapă a procesului deoarece utilizează strict informația principală – muzicologică – căreia, în vederea obținerii unui produs finit, îi este necesară adăugarea informațiilor colaterale (mai exact cele biografice ale primei etape precum și alte informații de natură social – istorică ce prezintă relevanță pentru procesul de cercetare).

Această etapă cuprinde primul subcapitol al concluziilor, intitulat **C.1. Elemente de limbaj muzical specifice creației corale religioase**, acesta fiind practic reprezentat de concluziile muzicologice ce se desprind pe baza analizei muzicale.

4. *Etapa finală* de realizare a profilului stilistic propriu – zis al unui compozitor se poate realiza doar după înțelegerea deplină a „*anatomiei*” respectiv „*fiziologiei*” unui gen sau capitol de creație muzicală la care se adaugă utilizarea elementelor de concepție filosofică respectiv concepție estetică ce se desprind din alte realități decât cea a creației componistice (muzicologice) și pe care le – am menționat anterior, în finalul descrierii penultimei etape.

Acest final al demersului muzicologic efectuat se reflectă în cel de-al doilea subcapitol al concluziilor lucrării, ce este intitulat **C.2. O încercare de portretizare stilistică a compozitorului Ion Vidu realizată din perspectiva creației sale corale religioase. Importanța compozitorului pentru muzica bisericească românească din contemporaneitate** și care încearcă o creionare a stilisticii muzicale religioase a compozitorului Ion Vidu iar apoi, pe baza acesteia, descifrează anumite elemente de estetică specifice lui Vidu și emite anumite direcții generale de abordare a muzicii religioase corale ortodoxe românești în spațiul sacru pentru care aceasta a fost creată : Biserica. Aceste direcții generale de abordare constituie – în viziunea noastră – punctul final al lucrării și sunt fundamentate pe concepțiile estetico – stilistice ale compozitorului Ion Vidu, concepții pe care acesta nu le-a lăsat scrise dar care au fost desprinse de noi în demersul de cercetare întreprins în lucrarea de față.

Ca element metodologic, menționăm că lucrarea de față conține - după bibliografia utilizată - un indice al tuturor exemplurilor muzicale folosite precum și o copie a tuturor lucrărilor muzicale analizate, ca anexă.

BIBLIOGRAFIE

Ediții ale Sfintei Scripturi

- *Biblia sau Sfânta Scriptură (ediție jubiliară a Sfântului Sinod)*, tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Patriarh Teoctist, cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001
- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, Arhiepiscopul Clujului, sprijinit pe numeroase alte osteneli, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2008

Cărți de Cult

- *Aghiazmatar*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998
- *Catavasier*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005
- *Moltifelnic*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002
- *Liturghier*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2008
- *Tipic Bisericesc*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1976

Izvoare

A) Edite

- VIDU, Ion, *Cântări Vechi Funerale*, Tipografia Diecezană, Caransebeș, 1904
- VIDU, Ion, *Cântece și coruri școlare (Album)*, Editura Institutului de Arte Grafice A. Auspitz, Lugoj, 1934
- VIDU, Ion, *Hristos a înviat*, Tipografia Diecezană, Caransebeș, 1904

- VIDU, Ion, *Liturghia Sfântului Ioan Chrisostom pentru cor micst*, Editura A. Auspitz, Lugoj, 1930
- VIDU, Ion, *Liturghia Sfântului Ioan Chrisostom pentru cor bărbătesc*, Tiparul Tipografiei Cozia, Mănăstirea Cozia, 1930
- VIDU, Ion, *Liturghia Sfântului Ioan Chrisostom. Terzet pentru școlar*, Editura F. M. Geidel, Leipzig, 1896

B) Inedite

- VIDU, Ion, *Colinda Fetei* - manuscris (copie) din biblioteca personală a domnului Prof. Univ. Dr. Dumitru JOMPAN
- VIDU, Ion, *Colinda Mamei* – manuscris (copie) din biblioteca Corului Bisericii Protopopiale din Lugoj
- VIDU, Ion, *Colinda Sara Mare* – manuscris (copie) din biblioteca Corului Bisericii Protopopiale din Lugoj
- VIDU, Ion, *La Liturghia Sfântului Vasile (Sfânt și Pre Tine)* – manuscris (copie) din biblioteca Corului Bisericii Protopopiale din Lugoj
- VIDU, Ion, *Priceasna Mântuire*, - manuscris (original) din arhiva muzicală a Muzeului Banatului din Timișoara

Dicționare și Enciclopedii

- ***, CHAMBERS. Dictionary of Music, Chambers Harrap Publishers Ltd, Edinburg, 2006
- CIORĂNESCU, Alexandru, *Dicționarul Etimologic al Limbii Române*, Editura Saeculum I. O., Iași, 2001
- COMIȘEL, Emilia, *Dicționar de termeni muzicali*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1984
- COSMA, Viorel, *Muzicieni Români. Lexicon*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1970
- FIRCA, Gheorghe, *Dicționar de Termeni Muzicali. Ediția a II –a revăzută și adăugită*, Editura Enciclopedică, București, 2008

- GOLEA, Antoine și VIGNAL, Marc, Larousse. Dicționar de Mari Muzicieni, Editura Univers Enciclopedic, București, 2000
- GOLEA, Antoine și VIGNAL, Marc, Dicționar de Mari Muzicieni, Editura Univers Enciclopedic, București, 2006
- SAVA, Iosif și VARTOLOMEI, Luminița, Dicționar de Muzică, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979

Lucrări de specialitate

- ALEXANDRU, Tiberiu, *Muzica populară românească*, Editura Muzicală, București, 1967
- AVRAM, Florea, *Creația Corală Românească din Banat Perioada Interbelică. Între prelucrarea sursei folclorice și bizantine și creația originală*, Editura Mirton, Timișoara, 2004
- BARTÓK, Béla, *Însemnări asupra cântecului popular românesc*, Editura Muzicală, București, 1956
- BÂTLAN, Ion, *Introducere în istoria și filosofia culturii (ediția a II – a revăzută)*, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 1995
- BÂRLEA, Ovidiu, *Folclorul românesc. Momente și sinteze*, Volumul I, Editura Minerva, București, 1981
- BÂRLEA, Ovidiu, *Poetica folclorică*, Editura Univers, București, 1979
- BELEAN, Pr. Nicoale, *Cântarea religioasă din Banat, (Teză de Doctorat)*, Editura Solness, Timișoara, 2001
- BELEAN, Pr. Nicolae, *Cântări Bisericești Tradiționale*, Editura Marineasa, Timișoara, 2005
- BENTOIU, Pascal, *Gândirea muzicală*, Editura Muzicală, București, 1975
- BERGER, Wilhelm Georg, *Dimensiuni modale*, Editura Muzicală, București, 1979
- BOBOC, Nicolae, *Motivul premioritic în lumea colindelor*, Editura Facla, Timișoara, 1985
- BORDEIANU, Mihai, *Versificația românească*, Editura Junimea, Iași, 1974

- BRANIȘTE, Pr. Ene, *Liturgica generală*, Ediția a II – a revizuită și completată, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1993
- BRANIȘTE, Pr. Ene, *Liturgica Specială*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980
- BRĂTULESCU, Monica, *Colinda românească*, Editura Minerva, București, 1981
- BRÂNCUȘI, Petre, *Istoria Muzicii Românești*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din Republica Socialistă România, București, 1969
- BREAZUL, George, *Pagini din istoria muzicii românești*, Volumul I, Ediție îngrijită de Gheorghe FIRCA, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1970
- BREAZUL, George, *Pagini din istoria muzicii românești*, Volumul II, Ediție îngrijită de Gheorghe FIRCA, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1970
- BUCIU, Dan, *Elemente de scriitură modală*, Editura Muzicală, București, 1981
- BUGHICI, Dumitru, *Dicționar de forme și genuri muzicale*, Editura Muzicală, București, 1978
- CABASILĂ, Nicolae, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturgii și Despre viața în Hristos*, Traducere de Pr. Prof. Univ. Dr. Ene BRANIȘTE și Pr. Prof. Univ. Dr. Teodor BODOGAE, Editura Arhiepiscopiei Bucureștilor, 1989
- CARAMAN, Petru, *Colindatul la români, slavi și alte popoare*, Ediție îngrijită de Silva Ciubotaru, prefață de Ovidiu Bârlea, Editura Minerva, București, 1978.
- CATRINA, Constantin, *Ipostaze ale muzicii de tradiție bizantină din România*, Editura Muzicală, București, 2003
- CEZAR, Radu, *Artă și convenție*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989
- CIOBANU, Gheorghe, *Studii de etnomuzicologie și bizantinologie*, Volumul I, Editura Muzicală, București, 1974
- CIOBANU, Gheorghe, *Studii de etnomuzicologie și bizantinologie*, Volumul II, Editura Muzicală, București, 1979
- CHIFU, Dana – Sorina, *Ipostaze ale limbajului muzical bănățean în creația de lied a compozitorilor bănățeni*, Editura Eubeea, Timișoara, 2008
- COMAN, Mihai, *Izvoare mitice*, Editura Cartea Românească, București, 1980

- COMAN, Mihai, *Mitologie populară românească*, Volumul I, Editura Minerva, București, 1986
- COMIȘEL, Emilia, *Folclor muzical*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1967
- COMIȘEL, Emilia, *Studii de etnomuzicologie*, Editura Muzicală, București, 1986
- CONSTANTIN – TUFAN, Stan, *De la Reuniunea română de cântări și Muzică la Corul „Ion Vidu”. 1810 – 2010. 200 de ani de cânt coral românesc la Lugoj*, Editura Eurostampa, Lugoj, 2010
- CONSTANTINESCU, Pr. Ion, *Studiul Noului Testament*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1981
- CORESI, Theodore, *Capodopere muzicale inspirate din Liturghie*, Editura Muzicală, București, 2008
- CORESI, Theodore, *Dramaturgie și retorică în muzica de cult creștină*, Editura Muzicală, București, 2008
- COSMA, Viorel, *Ion Vidu. Un maestru al muzicii corale*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R.P.R., București, 1965
- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul I, Editura Muzicală, București, 1973
- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul II, Editura Muzicală, București, 1974
- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul III, Editura Muzicală, București, 1975
- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul IV, Editura Muzicală, București, 1976
- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul V, Editura Muzicală, București, 1983
- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul VI, Editura Muzicală, București, 1984
- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul VII, Editura Muzicală, București, 1986

- COSMA, Octavian – Lazar, *Hronicul Muzicii Românești*, Volumul VIII, Editura Muzicală, București, 1988
- COZMA, Carmen, *Meloeticul – Eseu semiotic asupra valorilor morale ale creației artistice muzicale*, Editura Junimea, Iași, 1996
- CREȚU, Vasile – Tudor, *Ethosul folcloric-sistem deschis*, Editura Facla, Timișoara, 1980
- CRIȘAN, Ioan, *Un veac de cântec. Din istoricul activității corale de la Caransebeș. 1867 – 1967*, Sfatul Popular al Regiunii Banat. Casa Regională a Creației Populare Timișoara, Timișoara, 1968
- CROCE, Benedetto, *Lirismul și totalitatea artei* (traducere de H. Blazian, post – față de Tudor Vianu, consultat științific: Enea Maroccolo), Casa de Editură Panteon, București, 1996
- DĂNCEANU, Liviu, *Introducere în epistemologia muzicii*, Editura Muzicală, București, 2004
- DRÎMBA, Ovidiu, *Istoria culturii și civilizației*, Editura Saeculum și Editura Veslata, București, 1998
- FĂGĂRĂȘANU, Horia, *Curs de Armonie Corală*, Volumul I, Tipografia Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2006
- FLOREA, Avram *Creația Corală Românească din Banat Perioada Interbelică. Între prelucrarea sursei folclorice și bizantine și creația originală*, Editura Mirton, Timișoara, 2004
- FIRCA, Clemansa – Liliana. *Modernitate și avangardă în muzica ante- și interbelică a secolului XX (1900-1940)*, Editura Fundației Culturale Române, București, 2002.
- FILIP, Vasile V., *Universul colindei românești*, Editura Saeculum, I.O., București, 1999
- FRUNZĂ, Victor, *Istoria comunismului în România. Ediția a IV – a ilustrată*, Editura Victor Frunză, București, 2009
- GEORGESCU–KIRIAC, Dumitru, *Pagini de corespondență*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din Republica Socialistă România, București, 1974
- GHIUȘ, Arhim. Benedict, *Faptul răscumpărării în imnografia ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998
- GIULEANU, Victor, *Melodica bizantină*, Editura Muzicală, București, 1981,

- GIULEANU, Victor, *Principii fundamentale în Teoria Muzicii*, Editura Muzicală, București, 1975
- GIULEANU, Victor, *Ritmul în creația muzicală clasică*, Editura Muzicală, București, 1990
- GIULEANU, Victor, *Teoria Ritmului. Volumul I*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din Republica Populară Română, București, 1968
- GIULEANU, Victor, *Teoria Ritmului. Volumul II*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din Republica Populară Română, București, 1969
- GIULEANU, Victor, *Tratat de Teoria Muzicii*, Editura Muzicală, București, 1986
- GIULVEZAN, Ovidiu, *Curs de teoria muzicii*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 1998
- GIURGIU, RODICA, *S-a ridicat cortina... Monografia Operei Române din Timișoara*, Editura Brumar, Timișoara, 1999
- GUIRAUD, Pierre, *La stylistique*, P.U.F., Paris, 1970
- HARTMANM, Nicolai, *Estetica*, Editura Univers, București, 1974
- HERMAN, Vasile, *Originile și dezvoltarea formelor muzicale*, Editura Muzicală, București, 1982
- HUSAR, Alexandru, *Curs de estetică*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Iași, 1976
- HUSSON, Raoul, *Vocea cântată* (traducere, cuvânt înainte și glosar de: Nicolae Gafton), Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R. S. R., București, 1968
- IANOȘI, Ion, *Estetica*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978
- IANOȘI, Ion, *Sublimul în Estetică*, Editura Meridiane, București, 1973
- JEPPESEN, Knud, *Contrapunctul*, Editura Muzicală, București, 1972
- JOJA, Athanase, *Profilul spiritual al poporului român în Logos și ethos*, Editura Politică, București, 1967
- KERNBACH, Victor, *Universul mitic al românilor*, Imprimeria Ardealul - Editura Științifică, Cluj-Napoca, 1994
- LEVY-STRAUSS, Claude, *Antropologie culturală*, Editura Politică, București, 1978

- MARINESCU, Mihaela, *Compendiu de estetică și stilistică muzicală*, Editura Fundației România de Mâine, București, 2007
- MARINESCU, Mihaela, *Spiritualitatea bizantină în creația muzicală românească (Secolul XX)*, Editura Fundației România de Mâine, București, 2008
- MOCANU, Titus, *Morfologia artei moderne*, Editura Meridiane, București, 1973
- MOISESCU, Titus, *Muzica bizantină în spațiul cultural românesc*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1996.
- MOISESCU, Titus, *Cântarea monodică bizantină pe teritoriul României, Prolegomene bizantine II, variante stilistice și de formă în muzica bizantină*, Editura Muzicală, 2003
- MUNTEANU, Viorel, *Roman Vlad. Modernitate și tradiție*, Editura Muzicală, București, 2001
- MOLDOVEANU, Pr. Nicu, *Istoria muzicii bisericești la români*, Editura Basilica, București, 2010
- NICULESCU, Ștefan, *Reflecții despre muzică*, Editura Muzicală, București, 1980
- OANCEA, Ileana, *Semiostilistică*, Editura Excelsior, Timișoara, 1998
- OPREA, Gheorghe, *Sisteme sonore în folclorul românesc*, Editura Muzicală, București, 1998
- PAPU, Edgar, *Despre stiluri*, Editura Eminescu, București, 1986
- PASCADI, Ion, *Destinul contemporan al artei*, Editura Meridiane, București, 1974
- PASCADI, Ion, *Artă și civilizație*, Editura Meridiane, București, 1976
- PAȘCANU, Alexandru, *Armonia. Volumul I*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982
- PAȘCANU, Alexandru, *Armonia. Volumul I*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982
- PÂNZARU, Ioan, *Cercetare de estetică a oralității*, Editura Univers, București, 1989
- PLEȘU, Andrei, *Minima moralia. Elemente pentru o etică a intervalului*, Editura Cartea Românească, București, 1988
- POPOVICI, Doru, *Preste deal. Viața compozitorului Ion Vidu*, Editura Facla, București, 1980

- POPOVICI, Doru și MIEREANU, Constantin, *Începuturile muzicii culte românești*, Editura Tineretului, București, 1968
- RÎPĂ, Constantin, *Teoria Superioară a Muzicii, Volumul I – Sisteme Tonale*, Editura MediaMusica, Cluj – Napoca, 2001
- RÎPĂ, Constantin, *Teoria Superioară a Muzicii, Volumul II – Ritmul*, Editura MediaMusica, Cluj – Napoca, 2002
- SCHMEMANN, Alexander, *Introducere în Teologia Liturgică*, traducere de Ierom. Vasile BÂRZU, Editura Sofia, București, 2002
- SECARĂ, Constantin, *Muzica bizantină. Doxologie și înălțare spirituală*, Editura Muzicală, București, 2006
- SEVIEN, Pius, *Estetica*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1975
- STAN, Constantin – Tufan, *De la Reuniunea Română de cântări și Muzică la Corul “Ion Vidu”. 1810 – 2010*, Editura Eurostampa, Timișoara, 2010
- STRATAN, Ioan *Dor de frați. Epistolar lugojean*, Editura Facla, Timișoara, 1977
- STĂNILOAE, Pr. Dumitru, *Spiritualitate și comuniune în Liturgia Ortodoxă*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1986
- SUCIU, Alexandru, *Filosofia ca ontologie și gnoseologie*, Editura Paralela 45, Pitești, 2001
- SULIȚEANU, Ghizela, *Psihologia folclorului muzical*, Editura Academiei, București, 1980
- TAFT, Robert, *Ritul bizantin*, traducere de Pr. Dumitru VANCA și Alin MEHEȘ, Editura Reîntregirea, Alba – Iulia, 2008
- TARTLER, Grete, *Melopoetica*, Editura Eminescu, București, 1984
- TEODOROVICI, Ioan, Prot., POPOESCU, Ionel, Pr.prof., JOMPAN, Dumitru, Prof., *Creatori și creații muzicale. Cântece și coruri religioase și laice pentru copii și tineret*, Editura Banatica, Reșița – Caransebeș, 1997
- TIMARU, VALENTIN, *Curs de forme muzicale, Volumul I*, Editura Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, Cluj – Napoca, 1991
- TIMARU, VALENTIN, *Curs de forme muzicale, Volumul II*, Editura Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, Cluj – Napoca, 1995

- TODORAN, Pr. Isidor și ZĂGREAN, Arhid. Ioan, *Teologia Dogmatică*, Ediția a II – a, Editura Arhiepiscopiei Cluj, Cluj – Napoca, 1997
- TOMI, Ioan, *Introducere în Istoria Muzicii Românești*, Editura Eurobit, Timișoara, 2003
- TÜRK, Hans Peter, *Armonia tonal-funcțională*, Volumul I, Editura Universității Emanuel din Oradea, Oradea, 2002
- TÜRK, Hans Peter, *Armonia tonal-funcțională*, Volumul II, Editura Universității Emanuel din Oradea, Oradea, 2002
- URȘU, Nicolae – *Folclor muzical din Banat și Transilvania*. Ediție îngrijită de Rodica Giurgiu, Editura Muzicală, București, 1983.
- VANCEA, Zeno, *Creația muzicală românească în sec. XIX și XX*, Volumul I, Editura Muzicală, București, 1968
- VANCEA, Zeno, *Creația muzicală românească în sec. XIX și XX*, Volumul II, Editura Muzicală, București, 1969
- VASILE, Vasile, *Istoria muzicii bizantine*, Volumul I, Editura Interprint, București, 1997
- VASILE, Vasile, *Istoria muzicii bizantine*, Volumul II, Editura Interprint, București, 1997
- VASILE, Vasile, *Profiluri de muzicieni români – secolele XIX și XX*, Editura Muzicală, 1986, București
- VELCEANU, Iosif, *Corurile și Fanfarele din Banat*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1921
- VIANU, Tudor, *Filosofia culturii și teoria valorilor*, Editura Nemira, București, 1998
- VIANU, Tudor, *Estetica*, Editura Pentru Literatură, București, 1968
- VINTILESCU, Pr. Petre, *Despre poezia imnografică din cărțile de cult și cântarea bisericească*, Editura Renașterea, Cluj – Napoca, 2005
- VINTILESCU, Pr. Petre, *Încercări de istorie a Liturghiei*, Tipografia „România Mare”, București, 1930
- VINTILESCU, Pr. Petre, *Liturghierul Explicat*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1988

Studii și articole

- ALEXANDRU, Tiberiu, *Armonie și polifonie în cântecul popular românesc*, în Volumul *Folcloristică, organologie, muzicologie*, București, Editura Muzicală, 1978
- BALINT, George, *Coordonate ale interpretării dirijorale* în Revista *Muzica*, Serie Nouă, Anul XXII (22), Nr. 1/2011 (85), Editura Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, București, 2010
- BARBU – IURAȘCU, Viorica, *Incursiune în morfologia cântecului bănățean. Opinii pe tema refrenului (I)* în Revista *Revart*, Nr. 1-2/2009, Editura Aegis, Timișoara, 2009
- BĂLAN, George, *Mesajul universal al muzicii românești* în Revista „Muzica”, Nr. 5 / 1996, Editura Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1996
- BELEAN, Pr. Nicolae, *Aproprierea muzicii religioase din banat de cântarea bizantină prin intermediul preoților și călugărilor veniți în Banat din Țara Românească, Moldova și Transilvania* în Revista *Altarul Banatului*, Nr. 1-3/2000, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 2000
- BELEAN, Pr. Nicolae, *Cântarea bănățeană în decursul verii* în Revista *Altarul Banatului*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 2005
- BELEAN, Pr. Nicolae, *Cântarea de străină din Banat* în Revista *Timisiensis*, Numărul 1-2/2001, Editura Centrului de Cultură și Artă al Județului Timiș, Timișoara, 2001
- BELEAN, Pr. Nicolae, *Imnele religioase în primele veacuri creștine și în prezent* în Revista *Studii de imnologie*, Editura Mirton, Timișoara, 2002
- BENTOIU, Pascal, *Trăsături ale armoniei în muzica populară*, în Revista *Muzica*, nr. 5-6, Editura Muzicală, București, 1964
- BENTOIU, Pascal, *Câteva considerațiuni asupra ritmului și notației melodiilor de joc românești*, în *REF*, nr. 1-2, Editura Academiei, București, 1976
- BERGER, Wilhelm Georg, *Armonia. Posibilități și limite*, în Revista *Muzica*, nr. 7, Editura Muzicală, București, 1964
- BOANCĂ, Elena, *IN MEMORIAM VASILE HERMAN Valori ale componisticii și cercetării muzicologice* în Revista *Muzica*, Serie Nouă, Anul XXI (21), Nr. 3/2010 (83), Editura Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, București, 2010

- BODO, Maria, *Considerații privind trecutul învățământului muzical din Banat în Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Muzică, Volumul II / 2006*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2006
- BRATU, Lava, *Particularități stilistice ale creației bănățene din prima jumătate a secolului XX în Volumul Zilele Academice Timișene. Ediția a XI – a*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2009
- BRANIȘTE, Pr. Ene, *Originea, instituirea și dezvoltarea cultului creștin în Revista Studii Teologice*, nr. 3 – 4 / 1963, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1963
- BRANIȘTE, Pr. Ene, Braniște. Ene, *Temeiuri biblice și tradiționale pentru cântarea în comun a credincioșilor în Revista Studii Teologice*, Nr. 1-2/1954, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1954
- BRIE, Pr. Mihai, *Crâmpoie din viața și activitatea compozitorului și dirijorului Ion Vidu în Revista Altarul Reîntregirii*, Nr. 1 / 2008, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba – Iulia, Alba Iulia, 2008
- BRIE, Pr. Mihai, *Pagini din trecutul muzical bănățean. Chipuri de înaintași în Revista Altarul Reîntregirii* Nr. 3 / 2007 Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba – Iulia, Alba Iulia, 2007
- BURCĂ, Luminița, *Rolul interpretului în transcenderea prin muzică în Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Muzică, Volumul II / 2006*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2006
- CATRINA, Constantin, *Nicolae Popovici, cântăreț, pedagog, dirijor și compozitor în Revista Studii și documente de muzică românească*, Volumul I, București, 1986
- CINCI, Eugen, *Câteva repere în cercetarea conexiunilor dintre muzica populară și cântarea de strună bănățeană în Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Muzică, Volumul IV/2008*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2008
- DEMENESCU, Veronica – Laura, *Orientări modale în școala națională muzicală românească în Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Muzică, Volumul II / 2006*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2006
- DEMENESCU, Veronica – Laura, *Principalele orientări de limbaj muzical afirmate în creația europeană din prima jumătate a secolului XX în Analele Universității de Vest din*

Timișoara, Seria Muzică, Volumul III/2007, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2007

- DEMENESCU, Veronica – Laura, *Repere în creația muzicală românească din a doua jumătate a secolului al XIX – lea* în Volumul *Zilele Academice Timișene. Ediția a X – a*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2008
- DEMENESCU, Veronica – Laura, *Scări muzicale specifice folclorului românesc. Sisteme de clasificare* în *Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Muzică, Volumul IV/2008*, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2008
- DIACONESCU, Mircea – Valeriu, *Inciza metro – ritmică și rolul ei în imnologie*, în *Revista Studii de imnologie*, Editura Mirton, Timișoara, 2002
- DIACONU, Adrian, *Structuri și metastructuri metro-ritmice în creația populară românească* în *Revista Artes, Volumul I*, Editura Academiei de Artă “George Enescu” din Iași, Iași, 1995
- DRĂGOI, Sabin V., *Simetrie și asimetrie în cântecul popular românesc*, în *Revista Muzica*, nr. 11-12, Editura Muzicală, București, 1960
- DRĂGOI, Sabin V., *Armonizarea cântecului popular românesc*, în *Revista Muzica*, nr. 7, 10, 11, 12 / 1969, Editura Muzicală, București, 1969
- DRĂGOI, Sabin V., *Armonizarea cântecului popular românesc*, în *Revista Muzica*, nr. 1, 2, 3, 4 / 1970, Editura Muzicală, București, 1970
- EMANDI, Lucian, *Din viața lui Ioan Vidu* în *Revista Mitropolia Banatului*, An IX (9), nr. 5 – 6/1959 (mai – iunie), Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1959
- GRĂJDIAN, Pr. Vasile, *Symbolismul specific al cântării liturgice ortodoxe* în *Revista Altarul Banatului*, Nr. 10 – 12/1998, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1998
- GRĂJDIAN, Pr. Vasile, *Estetic și liturgic în cântarea bisericească* în *Revista Teologică, Serie Nouă, IV (LXXVI), Nr. 2/1994*, Editura Mitropoliei Ardealului, Sibiu, 1994
- IANA – MIHĂILESCU, Manuela și CARABENCIOV, Ani – Rafaela, *Transfigurarea realității în artă* în *Revista Revart*, Nr. 1 - 2/2009, Editura Aegis, Timișoara, 2009
- IORGA, Nicolae, *Ion Vidu* în *Revista Izvoarașul*, Nr 3 – 4, Mehedinți, 1931
- LUGOJANU (MIC), P.S. Lucian, *Imnografia creștină – tradiție și inovație* în *Revista Studii de imnologie*, Editura Mirton, Timișoara, 2002

- LUNGU, Nicolae, *Combaterea inovațiilor în recitativul liturgic* în Revista *Studii Teologice*, Anul IX, Nr. 7-8/1957 Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1957
- MERCEAN – ȚÂRC, Mirela, Stylistic stages in the choral works of the composers from Cluj – Napoca în Revista *Studia Universitatis Babeș – Bolyai, Seria Musica*, Anul LIV (14), Nr.2/2009, Cluj – Napoca, 2009
- MISDOLEA, Tudor, *Real și simbol în experiența muzicală* în Revista *Muzica*, Serie Nouă, Anul XXI (21), Nr. 2/2010 (82), Editura Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, București, 2010
- MOLDOVEANU, Pr. Nicu, *Cântarea corală în Biserica Ortodoxă Română de la pătrunderea ei în cultul divin până la sfârșitul secolului al XIX – lea* în Revista *Studii Teologice*, Anul XIX, Nr. 7-8/1967, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1967
- MOLDOVEANU, Pr. Nicu, *Cântarea corală în Biserica Ortodoxă Română în secolul al XX – lea* în Revista *Studii Teologice*, Anul XX, Nr. 3-4/1968, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1968
- MOLDOVEANU, Pr. Nicu, *Muzica bisericească corală în secolul al XIX – lea* în Revista *Glasul Bisericii*, Anul XLI, Nr. 11-12/1982, Editura Mitropoliei Munteniei și Dobrogei, București, 1982
- MOLDOVEANU, Pr. Nicu, *Creația corală la români în secolul XX* în Revista *Biserica Ortodoxă Română*, Anul CIV, Nr. 3-4/1986, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986
- NEMESCU, Octavian, *Avangarda în componistica românească* în Revista *Muzica*, Serie Nouă, Anul XXI (21), Nr. 1/2010 (81), Editura Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, București, 2010
- STANCIU, Pr. Vasile, *Cântarea cultică ortodoxă ca mijloc de activitate misionară* în Revista *Studii Teologice*, Anul XXXVII (37), nr. 7 – 8/1985, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1985
- STANCIU, Pr. Vasile, *Cântarea în comun a credincioșilor la Sfânta Liturghie* în Revista *Renașterea*, Anul XV, nr.4/2004, Editura Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj – Napoca, 2004

- STANCIU, Pr. Vasile, *Începuturile culturii muzicale bizantine în Transilvania* în Revista *Studia Universitatis Babeş – Bolyai. Theologia Orthodoxa*, Nr. 1-2/1995, Editura Universităţii „Babeş – Bolyai” din Cluj – Napoca, Cluj – Napoca, 1995
- STANCIU, Pr. Vasile, *Însemnătatea catehetică a cântării omofone în biserică* în Volumul *Anuar al Facultăţii de Teologie Ortodoxă din Cluj – Napoca*, II (1992 – 1994), Editura Universităţii „Babeş – Bolyai” din Cluj – Napoca, Cluj – Napoca, 1999
- STANCIU, Pr. Vasile, *Muzica bisericească corală din Transilvania* în Revista *Grai Maramureşan*, Editura Episcopiei Ortodoxe a Maramureşului şi Sătmăruului, Baia – Mare, 2001
- STĂNILOAE, Pr. Dumitru, *Crucea în teologia şi cultul Bisericii Ortodoxe* în Revista *Orthodoxia*, Anul XXVII (27), nr. 3, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, Bucureşti, 1975
- STOIANOV, Carmen, *Introducere în universul (muzical al) limbajului biblic* în Revista *Revart*, Nr. 1-2/2009, Editura Aegis, Timișoara, 2009
- STOIANOV, Carmen și STOIANOV, Petru, *Muzica – artă a comunicării: dinamica definirii sferei sonore* în Revista *Revart*, Nr. 1/2010, Editura Aegis, Timișoara, 2010
- STOIANOV, Petru, *Frecvențe și durate pe planșeta gândirii componistice (I)* în Volumul *Orizonturi ale artei secolelor XIX și XX din perspectiva secolului XXI*, Editura Eurostampa, Timișoara, 2010
- TEOHARI, Marius, *O abordare antropologică a muzicii* în *Analele Universităţii de Vest din Timișoara. Seria Muzică*, Volumul II / 2006, Editura Universităţii de Vest din Timișoara, Timișoara, 2006
- ȚUȚU, Ciprian, *Vocaliza – mijloc de dezvoltare a sonorității corale* în Revista *Revart*, Nr. 1/2010, Editura Aegis, Timișoara, 2010
- UNGUREANU – PAMFIL, Mihai – Șerban, *Lucrul în sine, sunetul în sine, valori ale transcendenței* în Revista *Revart*, Nr. 2/2010, Editura Aegis, Timișoara, 2010
- VĂRĂDEAN, Vasile, *Îndrumări practice privind recitativul liturgic și cântarea în comun* în Revista *Mitropolia Banatului*, Anul XX, Nr. 1-3/1970, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1970

- VULPE, Damian, *Muzica corală pe meleagurile Banatului în Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Muzică*, Volumul II / 2006, Editura Universității de Vest din Timișoara, Timișoara, 2006

Resurse electronice

- <http://cartesiarte.ro/data/harti/arad.jpg> - Imagine cu Harta Județului Arad – accesat la 01.02.2011